

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

28.07.2016

Херсон

№ 2/82-рк/к

ПАТ «Енергопостачальна
компанія «Херсонобленерго»
вул. Пестеля, 5, м. Херсон, 73003

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов вчинення дій,
що мають ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Розпорядженням адміністративної колегії Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) від 21 червня 2016 року №34-рп/к розпочато розгляд справи №33/2-16 за наявності в діяннях публічного акціонерного товариства «Енергопостачальна компанія «Херсонобленерго» ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50, Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Розгляд справи розпочато за результатами розгляду заяви фізичної особи – підприємця Лапіна В. О. (надалі – Заявник, Споживач) щодо порушення ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» вимог чинного законодавства України при постачанні електричної енергії до нежитлової будівлі, яка належить заявникові, розташованої за адресою Бериславське шосе, 27, м. Херсон.

За результатами аналізу зібраних в ході розгляду справи матеріалів та доказів встановлено наступне.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» (код ЄДРПОУ 05396638) (надалі – Товариство, Постачальник) є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатки із своєю назвою, штампи, бланки та інші реквізити, необхідні для здійснення операцій з предметом статутної діяльності.

Основні види діяльності (КВЕД) – постачання (35.12) та розподілення електроенергії (35.13). Споживачами послуг виступають населення та суб'єкти господарювання.

Тобто, надаючи платні послуги, Товариство здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до Статуту (затвердженого загальними зборами акціонерів, протокол від 10.04.2014 №20) ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» здійснює свою діяльність на підставі Статуту та ліцензій, зокрема: ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500320 – на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, виданої Національною комісією регулювання електроенергетики України (НКРЕ); ліцензії від 13.05.2011 серії АГ №500321 – на постачання електричної енергії за регульованим тарифом, виданої НКРЕ.

Товариство здійснює діяльність з постачання електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області, де розташовані власні місцеві (локальні) електричні мережі.

За результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605, з метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено наступне.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 №1682-III (із змінами) (надалі – Закон) природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції, внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути змінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Згідно із статтею 5 цього Закону, розподіл електричної енергії (передача електричної енергії місцевими (локальними) електромережами) відноситься до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» згідно з ліцензійними умовами, визначеними НКРЕ, є підприємством, яке передає електричну енергію місцевими (локальними) електричними мережами та є постачальником електричної енергії за регульованим тарифом на території Херсонської області.

Отже, ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» займає монопольне становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом у територіальних (географічних) межах Херсонської області, де розташовані діючі місцеві (локальні) мережі ПАТ «ЕК «Херсонобленерго», з часткою 100 відсотків.

Відносини між споживачами електричної енергії і енергопостачальниками, пов'язані з виробництвом, передачею, розподілом, постачанням і використанням електроенергії врегульовано Законом України «Про електроенергетику», Правилами користування електричною енергією (надалі – Правила, ПКЕЕ), затвердженими постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України від 31.07.1996 №28, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 за №417/1442 (із змінами), та іншими нормативно-правовими актами України.

Порядок укладання договорів між енергопостачальниками та споживачами визначений ПКЕЕ та є обов'язковим до застосування при укладанні договорів про користування електричною енергією.

Так, пунктом 1.2 ПКЕЕ визначено, зокрема наступне:

договір про спільне використання технологічних електричних мереж - домовленість двох сторін, що є документом певної форми, який встановлює зміст та регулює правовідносини між електропередавальною організацією (ліцензіатом з передачі електричної енергії місцевими (локальними) мережами) та основним споживачем під час передачі (транзиту) електричної енергії технологічними електричними мережами;

договір про постачання електричної енергії це - домовленість двох сторін (постачальник електричної енергії за регульованим тарифом і споживач), що є документом певної форми, який встановлює зміст та регулює правовідносини між сторонами під час продажу постачальником за регульованим тарифом електричної енергії споживачу за тарифами, які регулюються відповідно до законодавства України;

електропередавальна організація - суб'єкт господарювання, який отримав ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами або місцевими (локальними) електричними мережами, а також суб'єкт господарювання, який отримав ліцензію на право

здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами та ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що здійснює свою діяльність на закріпленій території;

постачальник електричної енергії - суб'єкт господарювання, який отримав ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії;

постачання електричної енергії - надання електричної енергії споживачу за допомогою технічних засобів передачі та розподілу електричної енергії на підставі договору.

Відповідно до п.1.6 ПКЕЕ договір про постачання електричної енергії на основі типового договору укладається постачальником електричної енергії за регульованим тарифом з усіма споживачами та субспоживачами (крім населення), об'єкти яких розташовані на території здійснення ліцензованої діяльності постачальником електричної енергії за регульованим тарифом.

Умови договору про купівлю-продаж електричної енергії між споживачем (субспоживачем) та постачальником електричної енергії за нерегульованим тарифом визначаються за згодою сторін. Цей договір укладається відповідно до законодавства України.

Пунктом 1.7 ПКЕЕ передбачено, що у разі використання технологічних електричних мереж електропередавальною організацією відносини між власником цих мереж та електропередавальною організацією, у тому числі їх взаємна відповідальність, регулюються договором про спільне використання технологічних електричних мереж, що укладається між ними на основі типового договору.

Основний споживач не має права відмовити електропередавальній організації, яка здійснює ліцензовану діяльність на закріпленій території, в укладенні (переукладенні) договору про спільне використання технологічних електричних мереж, а субспоживачу у разі дотримання ним вимог цих Правил в укладенні (переукладенні) договору про технічне забезпечення електропостачання споживача в передбачених цими Правилами випадках.

ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» листом від 11.04.2016 №35-720-01 повідомило Відділенню, що між Товариством та ФОП Лапіним О.В. укладено Договір від 20.11.2009 №4553 про постачання електричної енергії на об'єкт нежитлової будівлі за адресою - Бериславське шосе, 27, м. Херсон (надалі – Об'єкт).

ФОП Лапін О.В. 11.03.2016 звернувся до кол-центру ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» із повідомленням про відсутність постачання електроенергії до його Об'єкту, проте у зв'язку з тим, що на момент звернення споживача аварійних ситуацій у електромережах енергопостачальника не було зафіксовано, оператором кол-центру йому було відмовлено в розгляді зазначеного повідомлення.

При цьому, ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» зазначає, що у повному обсязі виконує умови укладеного зі споживачем договору і не вчиняє жодних дій стосовно відключення об'єкту за адресою - Бериславське шосе, 27, м. Херсон від електромереж, а також повідомило про те, що основним споживачем, який передає електроенергію своїми технологічними електричними мережами субспоживачам (зокрема ФОП Лапін О.В.) є ПрАТ «Херсон -Лада».

За інформацією Сектору Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг у Херсонській області (лист від 06.04.2016 №53-14.4-20/76), для виконання умов Договору від 20.11.2009 №4553 між ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» (надалі - Користувач) та ПрАТ «Херсон-Лада» (надалі - Власник) був укладений Договір про спільне використання технологічних електричних мереж від 30.10.2009 №105/С, згідно з яким ПрАТ «Херсон-Лада» забезпечує технічну можливість передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок Користувача, або інших суб'єктів господарювання, передачу електричної енергії яким забезпечує Користувач.

За умовами укладеного між ФОП Лапіним О.В. та ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» договору від 20.11.2009 №4553, Товариство є основним передавачем (постачальником)

електричної енергії до Об'єкту, який належить ФОП Лапіну О.В., та зобов'язане здійснювати забезпечення постачання електричної енергії до Об'єкту.

Дослідженням встановлено, що незважаючи на укладені вищезазначені договори, ФОП Лапін О. В. до теперішнього часу не отримує послуги з постачання електроенергії на його об'єкт. Причини відсутності послуги електропостачання невідомі.

Відповідно до повторного звернення ФОП Лапіна О.В. від 16.06.2016, ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» не було вжито відповідних заходів щодо поновлення споживачу надання послуги постачання електричної енергії до його об'єкту за адресою Бериславське шосе, 27, м. Херсон. У зв'язку з чим, ФОП Лапін В. О. з березня 2016 року не має можливості здійснювати свою підприємницьку діяльність та несе матеріальні збитки.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Частиною третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживання монопольним становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

За умов існування економічної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої, відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є можливість вибирати споживачами між кількома продавцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку, така поведінка ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» у вигляді невиконання зобов'язань, передбачених умовами договору від 20.11.2009 №4553 про постачання електричної енергії до Об'єкту, який належить ФОП Лапіну О.В., була б неможливою.

За наявності альтернативи споживач мав би можливість відмовитись від таких послуг Постачальника та обрати іншого виконавця послуги, який діяв би в межах та на підставі чинного законодавства України.

Таким чином, бездіяльність ПАТ «ЕК «Херсонобленерго» у вигляді невиконання зобов'язань, передбачених умовами договору від 20.11.2009 №4553 про постачання електричної енергії до Об'єкту, який належить ФОП Лапіну О.В., містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що призвело до ущемлення інтересів споживача, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

РЕКОМЕНДУЄ:

Публічному акціонерному товариству «Енергопостачальна компанія «Херсонобленерго» (код за ЄДРПОУ 05396638) з метою припинення дій, що мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, вжити повних та вичерпних заходів щодо поновлення електропостачання до Об'єкту, який належить ФОП Лапіну О.В.

Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання з наданням копій відповідних документів.

Адреса для надання відповіді: м. Херсон, пр-т Ушакова, 47, 73000; e-mail: khs@amcu.gov.ua; факс: (0552) 31-60-29, 49-82-01.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду особами, яким вони були надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умов виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито необхідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова територіального відділення -
голова адміністративної колегії

В. П. Василенко